

односторонніми визнаються договори, де лише одна сторона несе обов'язки, а інша має лише права й не несе обов'язків.

Договір позички є одним із видів цивільно-правових договорів, спрямованих на тимчасове передання майна в користування. Об'єднання таких договорів в одну групу має нормативно-правове обґрунтування, оскільки ознака спрямованості є основою для формування правової бази, принципово відмінної від регулювання відносин, що мають іншу спрямованість (передання майна у власність, виконання роботи й надання послуги тощо) [2, с. 128].

Отже, цивільно-правовий договір позички є домовленістю двох або більше сторін, яка спрямована на встановлення цивільних прав і обов'язків щодо тимчасового безоплатного користування індивідуально-визначеною річчю.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40-44. – Ст. 356.

2. Калаур І. Правова природа договору позички як підстави для виникнення права на безоплатне користування річчю / І. Калаур // Національний юридичний журнал: теорія і практика. – 2014. – С. 127 – 131.

3. Ночовкіна О. В. Місце договору позички в системі цивільно-правових договорів / О. В. Ночовкіна // Юрст України. – 2014. – № 4. – С. 87 – 93.

УДК 347.91/.95(043.2)

Шевченко В.А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Зеленова М.О., асистент

ПОВЕРНЕННЯ ТРИРІВНЕВОЇ СУДОВОЇ СИСТЕМИ: «ЗА» ЧИ «ПРОТИ»

Верховна Рада України прийняла новий Закон України «Про судоустрій і статус суддів» [1]. Відповідно до ухваленого закону, в Україні діятиме трирівнева судова система – це суди першої інстанції, апеляційні суди і Вищий суд. Мінімальний стаж судді змінюється з 3 до 5 років, замість Вищої ради юстиції буде Вища рада правосуддя.

Новий закон скасовує чотирирівневу судову систему. З неї зникнуть вищі спеціалізовані суди (Вищий адміністративний суд України, Вищий господарський суд України та Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ). Водночас, місцеві та апеляційні суди залишаються, а найвищим органом у системі судоустрою є Верховний Суд.

Законотворці, лояльні до новоприйнятого закону, стверджують, що таку трансформацію запровадили задля ліквідації штучно створених інститутів. Мовляв, вищі спеціалізовані суди були створені як прокладка для впливу на судову систему в ті часи, коли влада хотіла контролювати всі процеси і не могла собі цього дозволити через Верховний Суд України. Щоправда, вищі спеціалізовані суди все ж будуть працювати «для розгляду окремих категорій справ» до створення, в новому порядку і в оновленому складі, Верховного Суду. Останній, до речі, запрацює на базі його старого Верховного Суду України і трьох вищих судів – Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України та Вищого адміністративного суду України [2].

Трирівнева система розгляду судових справ відпрацьована багатьма державами за довгі роки й обґрунтовано визнана оптимальною. Три інстанції дають змогу належним чином забезпечити права учасників процесу на справедливий суд й одночасно встановлюють розумний строк розгляду справ. Єдина касаційна інстанція, дасть змогу краще забезпечити, перенесений із минулого Закону, принцип єдності судової практики. Раніше Верховний Суд України, здебільшого, здійснював перегляд справ у результаті неоднакового застосування вищими спеціалізованими судами норм закону.

Окрім того, враховуючи передбачену новим Законом структуру Верховного Суду, яка включає Велику Палату Верховного Суду, Касаційний адміністративний суд, Касаційний господарський суд, Касаційний кримінальний суд і Касаційний цивільний суд, немає підстав перейматися через втрату галузевої спрямованості та наявності достатньої компетенції суддів.

Внесення змін до Конституції України [3], а також прийняття нового Закону України «Про судоустрій і статус суддів» розпочинає масштабний перезапуск системи правосуддя. Кардинально змінюється архітектоніка і вводиться нова інституційна організація судової системи України. Безсумнівним плюсом є досягнутий компроміс і збереження спеціалізації в судовій системі. Система окружних судів і апеляційних судів створюється з урахуванням їх спеціалізації, крім того, касаційні суди в системі Верховного суду також будуть спеціалізованими: Касаційні господарські, цивільні, кримінальні та адміністративні. Також, створюються два нових вищих спеціалізованих суди: в сфері інтелектуальної власності та антикорупційний.

У процесі ліквідації і реорганізації судів буде оновлено і сформовано новий склад суддів усіх судів на підставі обов'язкового кваліфікаційного оцінювання, при цьому очікується приплив у систему представників наукової та адвокатської спільноти. Водночас, до складу нового суддівського корпусу можуть не потрапити найбільш професійні та гідні

представники діючих суддів, що може негативно позначитися на ефективності роботи нових суддів.

Прийнятим законом змінено підхід до матеріального забезпечення суддів, істотно підвищено зарплати, завдяки чому в органи правосуддя зможуть прийти найбільш кваліфіковані кадри, що позитивно позначиться на якості правосуддя.

Отже, трирівнева система відпрацьована багатьма державами за довгі роки й обґрунтовано визнана оптимальною багатьма експертами та політиками. Три інстанції дають змогу належним чином забезпечити права учасників процесу на справедливий суд й одночасно встановлюють розумний строк розгляду справ, а єдина касаційна інстанція дасть змогу краще забезпечити принцип єдності судової практики.

Література

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

2. Судова реформа. Яким буде нове правосуддя в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://espresso.tv/article/2016/06/02/sudova_reforma_rochatok

3. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр

УДК 347.43:347.477.822 (043.2)

Шевчук А.В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ПРАВОВИЙ НАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Цивільно-правову відповідальність можна розглядати як застосування до правопорушника у разі вчинення ним протиправних дій або бездіяльності передбачених договором чи законом заходів державного примусу у вигляді додаткових цивільно-правових обов'язків майнового характеру (санкцій).

При з'ясуванні питання про цивільно-правову відповідальність саме як правового наслідку порушення зобов'язання слід звернути головну увагу на те, що ЦК вперше закріпив легальну дефініцію вини як умови цивільно-правової відповідальності (ст. 614 ЦК), визначаючи її через обставини, що свідчать про її відсутність [1]. Так, особа є невинуватою, якщо доведе, що вжила всіх залежних від неї заходів щодо належного виконання зобов'язання (ч. 2 ст. 614 ЦК) [1]. Отже, вина у цивільному